

5. Сідун М. М. Технології формування професійної компетентності майбутнього вчителя іноземної мови початкової школи засобами навчальних ситуацій / М. М. Сідун // Науковий вісник Ужгородського національного університету : Серія «Педагогіка. Соціальна робота». – 2009. – № 17. – 177 с.

6. Сідун М. М. Моделювання навчальних ситуацій у процесі підготовки майбутнього вчителя іноземної мови початкової школи / М. М. Сідун // Вісник Житомирського державного університету ім. І. Франка. – 2010. – № 50.

7. Стронін М. Ф. Речевое действие как основа обучения устной иноязычной речи : автореф. дис.. канд. пед. наук : 13.00.04 / Михаил Федорович Стронин. – М., 1985. – 25 с.

8. Пехота Е. Н. Индивидуальность учителя : теория и практика : [учеб. пособ. для студ. и преп. пед. ин-та, уч. и слуш. ИУУ] / Е. Н. Пехота. – Николаев, 1996. – 144 с.

9. Розенбаум Е. М. Основы обучения диалогической речи на языковых факультетах педагогических вузов / Е. М. Розенбаум. – М., 1975. – 125 с.

Жовтоніжко І.М.

кандидат педагогічних наук, доцент,

Національний фармацевтичний університет України

Бабакішієва Є.Н.

старший викладач,

Центр міжнародної освіти,

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

ДЕЯКІ ВІДМІННОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ТЬЮТЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СИСТЕМІ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ

В умовах реалізації освітнього стандарту вищої освіти змінюються пріоритети у діяльності викладачів вищих навчальних закладів. Викладач вищої школи стає провідником глобального світу знань, а сучасний вищий навчальний заклад орієнтований на соціальне замовлення держави та вибудовує свою систему навчання таким чином, щоб дозволити кожному громадянину навчатися безперервно, постійно підвищуючи свій професійний рівень. У цих обставинах посада тьютера базується на принципах індивідуалізації та відкритості освіти, а також пов'язана з ідеєю відповідальності того хто навчається за самого себе. Окрім того, тьютерство як ресурс розвитку університетської освіти має значні перспективи у різноманітних напрямках: від супроводу індивідуальної освітньої програми до дистанційного навчання. Тому проблема використання тьютерської діяльності в системі дистанційної освіти на сьогоднішній день набуває особливої актуальності.

Проблеми впровадження тьютерської діяльності у дистанційне навчання вищих навчальних закладів відображені у працях Л. Бендової,

Г. Уртовенко, Ю. Деражне, С. Змеєва, А. Зінченка, Т. Ковальової, Ю. Павличенка, Н. Рибалкіної, Н. Хатькової, С. Щеннікова та інших.

У науково-педагогічній літературі існують різні підходи до визначення поняття «тьютор» у системі дистанційної освіти. Зокрема, у словнику «Термінологія в системі додаткової професійної освіти» значення терміна «тьютор» подано таким чином: «тьютор (у перекладі з англ. – викладач-консультант) – особа, яка полегшує процес навчання, чия роль – бути партнером своїх слухачів» [1, с. 74]. Ю. Деражне вважає, що тьютор є найважливішим компонентом дистанційного навчання, який виконує функції викладача, консультанта, методиста та наставника [3, с. 5]. На думку С. Змеєва, тьютор – це наставник, який навчає та здійснює постійну допомогу одному або декільком студентам [4, с. 14]. У монографії С. Щеннікова «тьютор» – викладач-консультант, «фахівець у галузі організації освіти та самоосвіти. На тьютора покладається відповідальність за ведення цілісного освітнього модуля, організацію групової та індивідуальної роботи зі студентами. До завдань тьютора належать: методична підготовка та проведення групових занять-практикумів; допомога у виконанні атестаційних робіт, їх перевірка й оцінювання; консультації та інші форми психологічної та педагогічної підтримки студентів; індивідуальна допомога у вирішенні академічних або особистих проблем, пов'язаних з навчанням; професійна орієнтація та консультування з питань кар'єри. Актуальні ролі тьютора – дидактичні, організаційні, маркетингові, консультаційні, лідерські» [7, с. 488].

Вважаємо, що тьютор – викладач-консультант, з яким студент контактує з питань дистанційної освіти. Він є асистентом викладача, посередником між лектором та студентом, виконуючи скоріше не педагогічну, а організаторську функцію. Окрім того, тьютор, скажімо, є ключовою фігурою, яка не обов'язково є розробником навчального курсу, а лише виконує роль мотиватора студента для його успішної навчальної діяльності.

Аналіз провідних наукових досліджень [2; 5; 6] показав, що основними функціями тьюторства є:

– аналітична (вивчення та аналіз індивідуальних відмінностей студентів);

– прогностична (передбачення результату освітньої діяльності);

– консультативна (проведення групових та індивідуальних консультативних занять зі слухачами; допомога студентам щодо оволодіння навчальним курсом та отриманні освіти взагалі);

– менеджерська (упорядкування загального та індивідуального графіка навчального процесу з курсом, за яким він працює з групою; організація проведення групових занять слухачів; рекомендації щодо набору та формування груп слухачів; керівництво та мотивація слухачів);

– підтримувальна (налагодження та підтримка інформаційних зв'язків і взаємодії між слухачами та іншими учасниками дистанційної освіти; розв'язання проблем щодо адаптації слухачів до нової форми навчання);

– організаційно-координуюча (допомога, співпраця зі студентами щодо організації навчально-професійної діяльності);

– комунікативна (сприяння у побудові оптимальних взаємин у системі «викладач – студент» та за необхідності їх корегування).

На основі аналізу науково-педагогічних досліджень та власного досвіду роботи зазначимо, що тьютор у системі дистанційної освіти повинен відповідати наступним вимогам:

– вчасно забезпечувати студента всією необхідною навчальною інформацією та консультувати його щодо додаткових питань;

– виявляти індивідуальні особливості та інтереси кожного студента, а також враховувати їх при складанні навчального плану та тестових завдань;

– володіти глибокими знаннями у предметній області та мати гарні викладацькі здібності для передачі власних знань та вмінь студентам;

– організовувати якісні групові конференції та виступати в ролі модератора та координатора під час обговорення матеріалу;

– забезпечувати взаємозв'язок між теоретичним навчальним матеріалом та практичною діяльністю студента;

– володіти терпінням, етикою і гнучкістю;

– мати навички роботи з інформаційними носіями та соціальними мережами, а також особисту мотивацію до роботи.

Окрім того, до головних завдань тьюторської діяльності у системі дистанційної освіти, на нашу думку, можна віднести такі як: активізація освітнього процесу та обговорення змісту навчального курсу; експертна оцінка щодо теоретичного матеріалу та тестових завдань; мотивування студента та сприяння щодо планування його індивідуальної навчальної роботи; допомога отримати максимальну віддачу від навчання; проведення групового обговорення отриманих результатів; надання допомоги в правильному й ефективному використанні науково-методичного супроводу з певної навчальної дисципліни; рекомендації в особистісному становленні студента, організації його самовиховання, формування системи цінностей, способу життя, визначення особистісних перспектив; створення комфортної психологічної обстановки.

Таким чином, тьюторська діяльність у системі дистанційного навчання є інноваційною складовою процесу освіти, яка забезпечує входження студента в освітній простір вищого навчального закладу. Її впровадження у навчальний процес сприяє інтерактивності освітнього середовища, забезпечує успішне просування студента за індивідуальним освітнім маршрутом.

Список використаних джерел:

1. Беков Х. А. Терминология в системе дополнительного профессионального образования : словарь / Х. А. Беков, С. В. Ширококов, И. И. Кирьянов и др. – М. : ИПК госслужбы, 2001. – 107 с.
2. Бойко А. Тьютор – якісно вища педагогічна позиція і новий простір духовно-моральної взаємодії / А. Бойко // Теорія і практика навчання і виховання : зб. наук. пр. : Педагогічні науки. – Полтава, 2011. – С. 4–10.
3. Деражне Ю. Л. Тьютор в открытом обучении : учеб.-метод. пособ. / Ю. Л. Деражне. – М. : изд-во ДФГСЗН Моск. обл.-ти, 1998. – 58 с.
4. Змеев С. И. Основы андрагогики : учеб. пособ. для вузов / С. И. Змеев. – М. : Флинта : Наука, 1999. – 152 с.
5. Крылова Н. Б. Тьютор – новый тип педагога в условиях индивидуализации образования / Н. Б. Крылова // Завуч. – 2009. – № 4. – С. 61-70.
6. Шамсутдинов Р. Р. Роль тьютора в системе дистанционного обучения / Р. Р. Шамсутдинов, А. Р. Абдурахманова // Молодой ученый. – 2014. – № 4. – С. 1134-1135.
7. Щенников С. А. Открытое дистанционное образование / С. А. Щенников. – М. : Наука, 2002. – 527 с.

Казачінер О.С.

старший викладач,

КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти»

ІНКЛЮЗИВНА СКЛАДОВА ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ ВЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Інтеграція державної освіти і викладання іноземних мов здійснюється згідно з основними принципами державної політики в галузі освіти в Україні: пріоритет освіти, рівний доступ громадян до здобуття освіти, її демократизація, гуманізація та гуманітаризація, цілісність, багатокультурність, змінний і відкритий характер системи освіти, неподільний характер навчання і виховання.

У зв'язку з зазначеним вище виникає необхідність впровадження ідей інтеграційного та особливо інклюзивного навчання в практику роботи загальноосвітніх навчальних закладів України. У свою чергу, результативність цього процесу значною мірою залежить від кваліфікації педагогічних кадрів, покликаних їх реалізувати. У практиці роботи загальноосвітніх навчальних закладів гостро постає проблема неготовності вчителів до роботи з дітьми з особливими освітніми потребами, має місце брак професійних компетенцій учителів щодо роботи в інклюзивному середовищі, наявність психологічних бар'єрів та професійних стереотипів учителів. І в цьому ракурсі особливого значення набуває проблема розвитку інклюзивної компетентності